

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת וישלח

"וַיִּזְתַּר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (בראשית לב, כה).

התורה מספרת לנו שיעקב נשאר לבדו ופגש איש, והאיש נאבק עמו כל הלילה. בהמשך נגלה כי לא היה זה סתם איש, כי אם מלאך שנאבק ביעקב. מה שחשוב לנו, הקוראים, הוא משמעות המאבק.

נשים לב לתחילת הפסוק: "ויזותר יעקב לבדו". כיצד ייתכן שיעקב נותר לבדו בעודו עטוף במשפחה כה גדולה? ארבע נשים היו לו ושנים עשר ילדים, וגם עבדים ושפחות, ועם כל זאת, יעקב לבד! המדרש מסביר שיעקב עזב את כל ההמולה לרגע קט, כדי להחזיר כלים שנשכחו.

אך נראה שיש ממד נוסף בביטוי זה, המתייחס לבדידותו המהותית של יעקב. יעקב בודד, וכל ההמולה אינה מצליחה להסתיר את גודל בדידותו.

לפני למעלה מעשרים שנה עזב יעקב את ביתו בנסיבות טרגיות. אביו לא בחר בו להיות ממשיכו, והוא נאלץ לגנוב את ברכתו בעצת אמו, אך אמו אינה מקבלת עליה את האחריות ומצווה עליו לברוח עד שתשכך חמת אחיו "וישכח מה שעשית לו" – כאילו עשה כל זאת מיזמתו-הוא. יעקב מגיע ללבן, וגם עמו היחסים מתוחים ביותר. חמיו מתגלה כשונאו המבקש להורגו, כאחיו.

שמה יתנחם יעקב בנשותיו?

גם בבית האווירה קשה, יש קנאה ויש עצבות, ויחר אפו אפילו ברחל. ואם לא די בכך רחל מתה בלדתה, וראובן מתערב בדבר האינטימי ביותר בבית. אכן, שנים עשר ילדים יש לו, ליעקב, אך אין הם מתחשבים בו כלל וכלל. הוא ממתין לבואם של בניו כדי להחליט עמם יחד איך להגיב לתפיסתה של דינה בידי שכם, אך הבנים יזמים מהלכים על דעת עצמם בלי להיוועץ באביהם כלל, כאילו איננו קיים.

איזו בדידות. יעקב מרוחק מאחיו, מהוריו, מנשיו, ממשפחת חמיו ומבניו. ממש "ויזותר יעקב לבדו". אך יעקב אינו מתייאש! הוא נאבק עד שייראה עלות השחר – עד שיתנוצץ אור התקווה והגאולה.

יעקב מסמל את היהודים בדורות המעבר מגלות לגאולה.

הנה קם דור חדש שאינו מאמין בערכים של הדור הקודם, בועט במסורת שהונחלה לו ומקים משהו חדש. אחריו יבוא דור נוסף שיבעט גם הוא בקודמו וכבר לא יאמין במה שהאמינו אבותיו המייסדים. כולם מבולבלים מבפנים, וגם מבחוץ לא חסרים אויבים שמנסים לפגוע במדינה שזה אך קמה ולהרוס כל חלקה טובה.

אבל יעקב מאמין. עוד יעלה השחר. הכול יתאחד!

שאול דוד בוצ'קו